

Sygn. akt II CZ 64/11

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 października 2011 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 lutego 2011 r.,

oddala zażalenie i zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 19 maja 2010 r. po ponownym rozpoznaniu sprawy zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 6 grudnia 2006 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w P. na rzecz powoda M. M. kwotę 12.660 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2006 r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił i nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego, jak również oddalił apelację w pozostałym zakresie i nie obciążył powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi oraz obowiązkiem zwrotu pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej. Postanowienie w przedmiocie kosztów procesu zawarte w wyżej powołanym wyroku zostało zaskarżone zażaleniem przez pozwanego, w wyniku czego Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 15 grudnia 2010 r. (sygn. akt II CZ 157/10) uchylił je w części odnoszącej się do nieobciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania.

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2011 r. Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1.520 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne, apelacyjne i zażaleniowe.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, charakter sprawy będącej przedmiotem rozpoznania przesądził o nieobciążaniu powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w zasadniczej części. Za zastosowaniem art. 102 k.p.c. przemawiał również fakt doznania szkody wywołanej zaniechaniem władzy publicznej działającej w sferze imperium. Powód był subiektywnie przekonany o wysokości przysługującego mu żądania, które okazało się słuszne co do zasady, choć zostało uwzględnione jedynie w części (w około 5%). Sąd Apelacyjny dodał, że w toku ponownego postępowania apelacyjnego oraz w odpowiedzi na zażalenie powód nie przedstawił okoliczności dotyczących jego sytuacji zawodowej, majątkowej, ani dochodów, które można uwzględnić orzekając o kosztach procesu. Obecna sytuacja rodzinna i majątkowa powoda nie jest znana Sądowi

Apelacyjnemu, ponieważ ostatnie złożone do akt sprawy oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania jest datowane na 31 października 2007 r.

Powód zaskarżył zażaleniem powyższe postanowienie, wnosząc o jego zmianę poprzez nieobciążanie go obowiązkiem zwrotu Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, apelacyjnym i zażaleniowym w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie do ponownego rozpoznania Zarzucił naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że po stronie powoda nie zachodzą przesłanki podmiotowe pozwalające na nieobciążenie go kosztami postępowania w całości. Powód podniósł, że nie posiada żadnego majątku, ani znaczących dochodów, a jego sytuacja materialna nie zmieniła się na korzyść.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Regulacja art. 102 k.p.c. jest szczególnym rozwiązaniem, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień i wymagającym do jej zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Na podstawie tego przepisu sąd może odstąpić od nałożenia na stronę obowiązku zwrotu kosztów procesu, sposób zaś skorzystania z niego jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego (por.: m.in. postanowienie SN z dnia 25 marca 2011 r., sygn. akt IV CZ 136/10, nie publ.). Sąd winien uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na podjęcie decyzji w tym przedmiocie. Sąd Apelacyjny nie dysponował informacjami dotyczącymi aktualnej sytuacji majątkowej i rodzinnej, którą powód mógł przedstawić, a czego do dnia orzekania przez ten Sąd nie uczynił. Fakt zwolnienia powoda od obowiązku uiszczania opłaty sądowej od skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Apelacyjnego w poznaniu z dnia 8 listopada 2007 r.) jest niezależny od oceny okoliczności uprawniających do zastosowania normy uregulowanej w art. 102 k.p.c. (zob.: m.in. postanowienie SN z dnia 9 lutego 2011 r., sygn. akt V CZ 98/10, niepubl.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, o kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.